

Podprite manifest na europeancraftsalliance.org

2025
foto: Sadhbh Mowlds

MANIFEST ZA
EVROPSKO
STRATEGIJO
ROKODELSTVA
2025

CRAFTING EUROPE

European
Crafts
Alliance

"Evropske institucije in nacionalne odločevalce pozivamo k podpori manifesta »Crafting Europe Manifesto 2025« in k sodelovanju pri uresničevanju akcijskega načrta v šestih točkah, ki bo zagotovil ohranjanje in razvoj rokodelstva za prihodnje generacije."

Člani in partnerji Evropske zveze za rokodelstvo (European Crafts Alliance) zastopajo več milijonov rokodelcev, ustvarjalcev, ateljejev in proizvajalcev iz vse Evrope. Rokodelstvo je dinamičen in raznolik sektor, ki vključuje na stotine specializiranih panog. Med splošno prepoznanimi so tekstilstvo, moda, keramika, steklarstvo, kovaštvo, zlatarstvo in različne tehnike obdelave lesa, a obstajajo tudi številne druge, morda manj vidne rokodelske panoge, ki so neločljivo povezane z evropsko dediščino, prostorom, kulturo in tradicijami.

Leta 2019 je bil v Parizu predstavljen manifest »Crafting Europe Manifesto« z jasnim poslanstvom: povečati prepoznavnost evropskega rokodelstva in spodbuditi odločevalce k ukrepanju. Kljub temu, da je bilo do danes doseženih kar nekaj spodbudnih premikov, nas na določenih področjih čaka še precej dela.

Rokodelstvo se je soočilo z izzivi brez primere – od uničujočega vpliva pandemije covida-19 do gospodarskih upadov in inflacije. Geopolitične napetosti, trgovinski zapleti in konflikti so prekinili dobavne verige ter zmanjšali mednarodno povpraševanje po evropskih rokodelskih izdelkih. Kljub temu je sektor pokazal izjemno odpornost, saj je sprejel digitalne inovacije, vstopil na nove trge in se zavzel za močnejše, bolj podporne politike.

V tako kompleksnem okolju je nujen enoten in strateški pristop. Sodelovanje med rokodelci, združenji in vladami ni zgolj koristno, ampak bistveno za ohranjanje in razvoj neprecenljive evropske rokodelske dediščine.

Prvotni manifest je ustvaril ključno platformo, s katero so lahko evropski rokodelci Evropsko komisijo seznanili s svojimi potrebami in pobudami. Komisija je nato izkazala močno podporo s financiranjem številnih projektov za krepitev rokodelskih ekosistemov po Evropi.

Zdaj pa je nastopil čas, da se posvetimo prihodnosti in prenovimo ter ponovno potrdimo svojo vizijo. Posodobljeni manifest »Crafting Europe Manifesto« je bil predstavljen 22. maja 2025 na prestižnem dogodku Révélations v Grand Palaisu v Parizu. Na tem dogodku smo imeli odlično priložnost zbrati podporo, spodbuditi ukrepanje in skupaj oblikovati trajnostno in uspešno prihodnost evropskega rokodelstva.

CILJI AKCIJSKEGA NAČRTA

PRIZNANJE VPLIVA ROKODELSKEGA SEKTORJA
Priznati in ovrednotiti je treba neprecenljiv prispevek rokodelstva k evropski družbi, kulturi, dediščini in gospodarstvu ter poudariti njegovo vlogo kot temelj naše skupne identitete.

SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI, OSREDOTOČENE NA ČLOVEKA
Rokodelstvo spodbuja globoko povezanost človeka z družbenim in naravnim okoljem in ponuja model za trajnostni razvoj lokalnih skupnosti in gospodarstev.

ZAKONODAJNA PODPORA RASTI
Zagotoviti je treba učinkovite politike in prilagojene mehanizme, ki bodo rokodelskemu sektorju omogočili dolgoročno stabilnost, komercialni uspeh in rast.

SPODBUJANJE IZOBRAŽEVANJA IN PRENOSA ZNANJA
Razviti je treba programe, ki mladim omogočajo pridobivanje rokodelskih veščin ter spodbujajo prenos izkušenj in spretnosti med generacijami. To je ključno za trajnost in nadaljnji razvoj sektorja.

SPODBUJANJE INOVACIJ IN RAZVOJA
Poudariti je treba pomen inovativnih in naprednih pristopov, ki omogočajo, da se tradicionalne tehnike razvijajo in prilagajajo sodobnim potrebam.

OHRANJANJE IN PROMOCIJA ROKODELSKE DEDIŠČINE
Krepiti je treba javno ozaveščenost o pomembnosti rokodelstva ter poudariti njegovo vlogo pri ohranjanju kulturne raznolikosti Evrope.

ROKODELSTVO KOT MOTOR TRAJNOSTI
Rokodelstvo je pomemben dejavnik krožnega gospodarstva. S spodbujanjem trajnostnih praks lahko rokodelci pomembno prispevajo k zmanjšanju okoljskih vplivov in razvoju tako urbanih kot podeželskih območij.

RAZISKAVE IN INOVACIJE MATERIALOV
Rokodelske delavnice je treba prepoznati kot unikatne laboratorije za raziskave in razvoj, kjer eksperimentiranje z materiali spodbuja trajnostne in ustvarjalne rešitve.

OŽIVITEV LOKALNIH ROKODELSKIH INDUSTRIJ
Podpreti je treba ponovno vzpostavitev in oživitev lokalnih dobavnih verig (npr. volne, lanu, svilogojstva), s čimer se krepijo lokalna gospodarstva, zmanjšuje odvisnost od globalnih trgov in ohranja kulturna dediščina.

AKCIJSKI NAČRT

1.
CELOVITA ZASTOPANOST ROKODELSTVA V EVROPSKIH PODPORNIH PROGRAMIH
Zagotoviti je treba enakovredno zastopanost rokodelcev, ustvarjalcev, umetnikov in proizvajalcev v vseh evropskih programih (2026–2030), tudi tistih, ki se nanašajo na trajnost, izobraževanje in inovacije. Poudarek naj bo na enakem dostopu do evropskih javnih sredstev za rokodelske organizacije in institucije ter spodbujanju raznolikosti praks.

2.
SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA IN TRŽNEGA DOSTOPA
Predpise je treba prilagoditi obsegu in specifičnim potrebam rokodelskih podjetij, da se spodbuja rast in hkrati ohranjata pristnost in kakovost. Povečati je treba dostop do izobraževanj, usposabljanj in digitalne preobrazbe ter zagotoviti podporo pri vstopu na nove trge (e-trgovina, izvoz, poslovne veščine). Pomembna je tudi podpora pri uvajanju inovativnih tehnologij in praks, ki omogočajo prilagajanje tržnim izzivom in prispevek h krožnemu gospodarstvu.

3.
IZOBRAŽEVANJE IN PRENOS ROKODELSKIH VEŠČIN
Skupaj z izobraževalnimi ustanovami in rokodelskimi organizacijami moramo razviti ciljno usmerjene programe usposabljanja, ki povezujejo mojstre in mlade ustvarjalce. Ključnega pomena sta izpopolnjevanje in usposabljanje rokodelcev – ne le za njihovo osebno rast, temveč tudi za trajnost in razvoj celotne rokodelske industrije. Vzpostaviti je treba sistem vajeništva in mentorstva, ki mladim olajša prenos tradicionalnih znanj; s tem zagotavljamo trajnost rokodelskega sektorja, krepimo neformalno izobraževanje in hkrati standardiziramo certificiranje znanj na ravni EU. Spodbujati moramo izobraževalne pobude, ki poudarjajo širšo uporabnost rokodelskih znanj v drugih industrijah (npr. gradbeništvo, konservatorstvo, proizvodnja visoke kakovosti), saj s tem dokazujemo vsestranskost in gospodarsko vrednost sektorja.

4.
RAZISKAVE O VREDNOSTI ROKODELSTVA ZA EVROPO
Z evropskimi partnerji je treba oblikovati okvir za merjenje gospodarskega, kulturnega, izobraževalnega in družbenega vpliva rokodelstva. Spodbujati je treba oblikovanje posebne kode NACE za rokodelstvo ter razširitev sistema geografskih označb (GO), ki ščitijo tradicionalne tehnike in prispevajo k trajnostnemu razvoju regij.

5.
ZAKONODAJNA ZAŠČITA IN PRIZNANJE ROKODELSKEGA SEKTORJA
Zavzemati se je treba za zakonodajo, ki uradno priznava rokodelske poklice in zagotavlja pravni okvir za njihov razvoj. Podpirati je treba pravne mehanizme, ki omogočajo, da rokodelska podjetja uspešno poslujejo doma in v tujini, hkrati pa ohranjajo kulturno dediščino Evrope.

6.
EVROPSKO LETO ROKODELSTVA
Predlagati je treba razglasitev Evropskega leta rokodelstva v okviru programa EU 2026–2030. Namen te pobude je povečati ozaveščenost javnosti in odločevalcev o vlogi rokodelstva pri ohranjanju tradicionalnih znanj in spretnosti ter pri iskanju novih rešitev za podnebne, gospodarske in družbene izzive.

Podprite manifest na europeancraftsalliance.org